

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 11. Fodit in ea torcular. Tam abundanter prouidit Deus vineæ suæ, vt ei dicere liceat: Non plus vltra.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](#)

modis 55. Patres exponunt, quæ non sunt huius loci. Observa vero, doctore. D. Aug. confessum à Propheta Iohannes: *Tu non confundar, cum perspecto in omnibus mandatis tuis.* Ne inaduertentes, ut præteremamus illud vniuersale: *in omnibus, quæ sentientia congruere videtur illi, quod eleganter prælatus ait Apollonus: Si quis auditor est verbi, non faciat, hic comparabitur viro considerantis viuum natum tuum in speculo; consideraverit enim si est abusus, &c.* Qui autem perspecterit in legem perspectam libertatem, & permanescet in ea, non aut iter obliuiosus factus, sed factus operi, hic beatus in fido suis erit. Conter illud: *Cum perspectero, Datus, cum hoc D. Iacobi: Qui autem perspectit, Minatur merito specula, & que nobis naturæ auctor Deus prouidit ad virtutis nostræ compositionem, nevis quotiescumq; enim illius ritè studes comprehendere, speculum consulis, omnes quos notas delectus, reparas; illud quippe intueri, nostræ deprehendere defectus, eosque omnes corrigit. Pro certo habe, licet sex in vultu masculi corrigas, quas per speculum annotasti, si viciam non abstergens, omnium ritui fatum exponeris: (a) impla, licet præcepta Dei custodiias, & unum tantummodo transgrediaris, coram Deo & fratribus ac confusis namis habebis, tidebuntque te Sancti: si vero hac te studes confusionem liberare, conare cuncta Dei diligens nimis iusta custodiare: Tunc non confundar, cum perspectero, in omnibus mandatis tuis. Parum enim refert, vineæ sepius quibusdam, in quo pluribus partibus illasam, testamque conse uate si vel ex una parte hostibus patet accessus ingessus, botros direpturis palmitelque visitaturis.*

§. 11. Fodit in ea torcular. Tam abundantius prouidit Deus vineæ sue, ut ei dicere licet: Non plus ultra.

Deinde turrim seu propagaculum in vinea sua edificavit, ut esset habitatoribus in fortissimam munitionem: *Edificauit turrim in ea.* Similiter & Torcular fodit in ea, ut commode, secundæ ac imperturbatè vinum exprimeretur. Multa SS. Patres congerunt, ad horum omniū declarationem. Dicunt alij, turrim

hanc significare templum fortissimum, quod ut probat Lyrus, in modum turris edificatum exi- In e. 6. I. 3. gebat, de quo pariter agit Abuleus, quinimo Reg. & ipse Michæas templum elegati pharisi cogno- In e. 6. I. 3. minat turrim nebulosam: *Ei tu turrisnebulosa,* Reg. 24. quia quidquid in eo spectabatur, nubes erat, 10. obscuritas, umbra, teste Apostolo ut patet in Mich. 4. illa nebula, quæ totum implebat templum. *Hebrei.* ipso dedicationis die sub Salomonе rege potest 10. tentissimum: erat autem turris populo in pro- pugnaculum, cui promittebat Deus, quo- tielcumque fame, pelle, bello, morbis alijs que pressi calamitatibus, ad illud recurrerent certò certius se confidenter esse liberandos. Per torcular, sacrificiorum indicatur altare, quo tantus animalium effundebatur sanguis quantum defuit vini expressis viis in torculari. Veruntamen non vacat omnibus in hæc, proinde his supercedeo, illud tantummodo contorta, loc Christum his particularibus velle declarare circumstantijs quod de cunctis prouidit necessarijs, ut vineæ fructibus, vinique potiretur nihil ei defugit ex ijs, quæ vineæ quæ con- gena esse indicaret.

Hæc impleta esse conspicimus in Dei Ecclesia, cui Deus quæcumque esset possent necessaria abunde suppeditauit, ut fideles, eius vineæ palmites bonorum operum si etius prodicerent vobis. Vixio verbo hæc omnia Apostoli: *Prestit omnia abunde.* Nota illud (omnia) videatur reminisci sermonis illius quo David anima suam ad Dei laudes celebrandas hottabatur; & è re nostra esset, ut ego, vobisque mecum frequenter prophetam imitaremur. Dei sibi preflata recolit beneficia, donaque perpendit gratianam, vnde & animam suam omnesque ad gratiarum excitat actionem: *Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt nominis David sancto eius. Benedic, &c. & noli obliuisci omnes Deo benributiones eius. (Quæ quidam, sunt hæc beneficia?) Qui propria ut omnibus iniuriantibus obcep- tuis, qui suam omnes infirmitates tuas, qui redempti tabene- de interita vitam tuam, qui coronas tu in misericordia & miserationibus. Notat Genebrardus iuxta In ps. 102. phrasim Hebraicā idē effac si diceret: cingit te misericordijs: recordatur enim David illius tem- poris, quo Saul exercitibus suis eum vindicat circum vallaret, cingeretque profugum in modum corene: significat autem se omnis ex parte ab ho- stibus circumveniens, ad dexteram, ad fusi- stram, ante & retro vndequeque conclusum. Nec nimis, anima mea, inferijs te vindicante circumscriptam ingemulti, sed Deo bene-*

R. 2.

bene-

benedic, qui te misericordijs & miserationibus
vndequeq[ue] circu[m] ingit: *Corona te in misericordia.*

III.
Homo circumdatu[m] infirmitate
L. 21. de Cuius c. 14. Sap. 7.3.
Pf. 17.5. Job 1.14. 2. Psal. 39. 13. 30. I. V.
Deus nos coronat in misericordia.

Describit hominem Apostolus: *Ipsi circumdatu[m] est infirmitate, in ille, calamitatibus. Hominem circumspice a capite ad calcem, a die nativitatis, usque ad diem mortis, toum in senectute certe, superbusque cito imbatum. Natinitatem intuite, multis periculis, foribus, inopias lacrymas extremitate lanugine nuditate, & quasi qui telismotu[m] perhibet eatum, quas patet etur calamitatem* (vi notat D. Aug.) *primum quid agit omnium, quo & dat vita lignum, quid est, quis lacrymas fundere, licet inter purpuram byssinique ratus excipiatur: Piam vocem similem omnibus misi plorans, &c. Nem enim ex regibus aliud habuit nativitatis initiam, dixit illi quo mundus non visit potenterem. Illico tanta aperitur eius infirmitas, ut pedibus nequeat confertere, sed brachis suu sustentandu[m] aliorum. Statim fane laborat, quae necessitatem clamat, quae quotidiano indiget alimento: hanc sequuntur morbi, verbera, laquei, usque ad mortem, in qua miserum hominem timores extremi, pena, dolores, angustie circumcingunt, ut David, quo declararet, quam bis oppretus iaceret, dixerit: *Circumdederunt me dolores mortis. Ia[bus] ut sic vndeque miserijs obvolutus, ut ille scopu attigerit, qui ait: Homo natus de maliere, breui viuens tempore repletus multis miserijs. Si vero illis quoad corporis constitutione repletar, multo magis quoad anima conditionem. Primo namque concupiscentia instanti, peccato polluitur originali, principio, ac malorum omnium mortisque scutigine, quorum caput est, ira nasci filium, Dei inimicum, diaboli mancipium. Natus in mundo miserijs obrutus infinitus, in intellectu coactitate, in voluntate debilitate, in irascibili potentia, liberaria dissolutione, in concupiscentia, intemperantia. Vice tot circumdatu[m] infirmitatibus, quot peccata esse numerantur, in qua ad singula pro ruit momenta, quorum David numerum esse certet innumerum: Circumdederunt me mala, querum non est numerus, &c. multiplicata sunt super eis, los capitis mei.**

Anima mea, monet David, benedic Deo, illi gratiarum laudes perfolie, quod si militer vndeque circumcingeris, ne fleueris: *Corona te in misericordia & miserationibus.* Si cum peccato conciperis in matris utero, baptismatis subrogat Sacramentum, quo superius mundus dealbaris: ad nativitatem aula sua tibi destinat custodem Angelum, tutorem, protectorem: ut te conseruat. Sacramentum instituit Confirmationis, corporis sui ac sanguinis te saginat alimento, quo nec ipsi coelites, ne ipse Deus fruuntur aut meliori aut fortiori. Tuis infirmitatibus, etiam mortalibus Sacramentum preparat penitentiae remedium omib[us] praesentium. Ne mortis angustijs ultra vires affligatis potencissimo te misericordia vincit. *Sacramentum, que te hunc statim vincit tantu[m] expeditorem, quanto lunt penitentia manifestatoria, hostefugie iurum fortificans.* Tibi ignoranti mittit praedicatores, doctores illuminant, tuis robur gratie ministrans infirmitates, ne succumbas, virtutes donaque tuis vincendis apta passionibus. O anima mea, quae ubi consulit Deus beneficia, quantum Deo deuincis. Gratutio[n]i concessis esse, quod habes, & de quidem tale, quo superior omnibus, quae sub celo sunt honoris. Per vitam disserunt a lapidibus, et sensu ab arboribus, ab animalibus ac terra bestias per ammam, per fidem ab infidelibus. Sicut in te descripta in imagine, quia nobilior dignitate celos, terram, lunam, stellas ante cellas. Potentias ad eos praecellentes infundit anima, ut illis, Angelis ipsi adiungit, illas autem donis daturas celestibus, intellectum fide, quia videt, quod nec oculi videunt, nec aures audierunt, nec potuit eis homines imaginari, sive voluntatem, quia ad eternam Dei gloriam ascendis glorie diuinas, pariter & charitatem, quia ipsi Deo et in unigenito, & virtus cum eo sit spiritus, fortitudine irascibilem temperata concupiscentiam. Quibus autem auxiliis misericordia officijs plaus celestibus. Te desiderat, dormientem suscitat, cadentem erigit, pauperrimum adiuvat, vincentem coronat, victum saluat, clamantis respondet, initianti aperit peccantem expectat, ignorat, premit.

Hoc a D. Augusto, crebo repetitur. Quando eravam, in viam reduxisti me, quando ignorans docendo. Hoc sis mihi, quando peccavi, corripiisti me, quando tristis fui, consolatus es me, quando desperavi, confortasti me, quando ce id est, excastra me, quando fui, L. M. tenuisti me, quando sis, deduxisti me, quando dorso mui, custodiisti me, quando clamavi, exaudiisti me, Solus si patiens pars, si revertor, si scis, cum differe, praefolias renos et eravam: iniicias repugnare. Tempus expectas torporem: amplius zari redendum. Doce ignoras enim, morem multos, a ruina sacrificasti lapsum reparas, perem largiris, que enim inueniri, pulsanti apertis: (Poc.) Quanta Dei misericordia. Dicat Apostolus: *Divites facti estis in illo, ita ut in nihil vobis a se in illa grata.* Dicat iterum: *Dicit Episcopus graue fuis, que superabundauit in nobis.* Apostolum meminiisse conicio orationis Moyis David ad populum, quae nobis iure conuent potior: *Dominus Deus tuus introduces te in terram bonam,* tertam

terram riuorum, aquarum & fontium, in cuius cam
pu in montibus erumpunt fluviorum abyssi. &c. ubi
abque illa penuria comedens panem tuum & rerum
vnum abundantiā perferseris. Papas quām bellē
depingit Ecclesiam, & quā Deus illi fecuratur
abundantia, remedia submisit necelata.
Pimum invocat illam terram bo. am. In terram do-
nam. Quidquid in Ecclesiam Deus intulit bonū
est, sanctum est, vnde & Ecclesia dicitur sancta,
leges sancte, sancta Sacraenta, sancta doctrina
ceremonia sancta. Terra fructifera, de qua fru-
ctus colliguntur copiosissimi in illa quippe aqua
scaturia vnde, ritorum ac fontium in abundantia
Terram riuorum, aquarum & fontium. Non
turbide, non turbida, quales esse describit Hiero-
remias, quales mundi dilectores infelices summo
stimo requirebant, ex quibus serpentes, dracones
aliisque venenata erumpabant ai malia quæ iudic-
dicamus diuinas, delicias, vñ luptates, mundi vani-
tates, sed fontium, ritorumque aquas limpidissimas,
doctrinam, gratiam, dona, favores, celestes,
fontes in vitam aeternam salientes. His ebullient
Chitilli menti; sanguis eis omni auro pretio-
sior, eius Sacraenta, praedicatores, confessores,
Sacerdotes, fontes aquarum. Et hi quidem in
campis planissimis, aliis montibus, hoc est, si se-
quiam veli communem, ordinariæ ac pia-
nariæ, vel si perfectionis assequi fastigium, in
omni denique statu vivendi: Dabur plena semini
tua, abicumque feminaueris. Si statum eligas con-
tingalem, si religiosum, si ecclesiasticum, si mo-
rarium sacerdotio, si ad solitudinem secedere.

Hac autem regio adeo frugiferæ, ut in ea, ab-
illa penuria comedas panem, & rerum omnium
abundantia perfaris. Panis qui pleno ore nomi-
metur panis est ille coelestis hunc obsumebis, no-
cum mensuia, sicut mamma, sed in omni abun-
dantia ac libertate quam eo largiter fruens, quem
semper habes patrum? Replebuntur area frum-
to, & redundabunt tuncularia vestra vina, & olio.
Plenè & super plenè pane illo coelesti area te-
rindubant, in qualibet Provincia, in multis ciu-
titibus, & locis: in qualibet ciuitate in multis
Ecclesijs: in qualibet Ecclesia multis altanibus:
in qualibet altari per diem sapientis. O quæ tanta
panis abundantia, numquam hoc ex Deo, re-
pulisti passus, audies, in domo mea non est pa-
nis. Veneris, quotiescumque libereris, illum ob-
nebis, quinquo moriente peram implet viatoriam, in
illum tibi in viaticum administrans, ut addicti illi
mus tibi amicus, qui nedium excipit te opipare,
dum domi suæ hospitatis, sed infuper & peram
implet viatico, è domo recedentij. Hic rerum em-
nium abundantia perfueris. Quidquid magis il-
le pater habuit familiis, totum impendit & su-
petinperdit vineæ sibi dilectissimæ. Hinc excla: Dei in
mat Apollonis: Omnia vestra sunt, sive Paulus, sive Ios libe-
ne Apollo, sive Cephas, sive mundus, sive vita, si-ralitas.
ne moris, sive presentia, sive futura, omnia enim ve- 2. Cor. 3.
stra sunt. Quidquid Deus habet, vestrum est, on: 22.
nia quippe tibi in tuam tradidit animæ salutem: Isaiae 44.
teriam, que te sustinet, aquam quæ te refrigerat, 54.
aerem quo respiras, ignem quo calcis, colos qui
tuas tibi deplumis influens, solem qui te in ter-
diu illuminat, lunam & stellas quæ noctu, Angelos
custodes, Apostoli's doctores, martyres con-
fortatores, Sacerdotes cum Deo reconciliatores,
Confessarios, qui tecum absoluunt, sacramenta
qua tibi conferant gratiam, vitam, cuius tem-
po-re merearis, in otrem quæ Deo perpetuo sit ars,
sa gumen quo laueti, pacem quo nutrituris. De-
mique scipium de die & ubi, & feci m: Omnia bo-
na nobis donauit. Ad eam & illud, tibi scipium tra-
didit, non uno modo, sed plurib: si exp' iei hoc
cognitus illi celestis-D. Thomas, sed usciens dedit
focum, conuictus in edulam, moriens in precium,
regnans das in primum. Dicat modo nobiscum
expositus: Quid est quod debet ultra facere vi-
nes meæ, & non feci et?

Ex hac doctrina colligit D. Chrysostomus in
sermonum quæ scripsit Apollonius: Voluntate " Heb. c.
peccatumbus, bñ post acceptam nostram veritatem, " 10. 20.
iam non relinquitur pro peccatis hostia, obcuria-
tem habent hæc verba in medicam, ex quibus
Hæretici Novatiani ausam sumplerunt docendi,
peccata vesti Christiani iam baptizati esse irremit-
sibilia, ne vñ illis ad saluum superesse re- " 22.
medium. Error est pestilentialis, cui ut la-
tissime et, non fuit D. Chrysostomo hæc VIII.
iusti pretari, dum egregia scribit super eam
Difficiliter interpretari, dum commentarii, sed illis ab solius, ac
lis locis epistola delucidè exposta, finitus super eam " cus A-
homilijs, calamum resumit, & novam ostiitum su- " postoli
per prædicta verba Homilijam. Tancem conclu- " ratur.
di Apostolum declarare beneficia, quæ filius Dei
assumpta humana natura factus homo, homini
in remedium conciliò amplissima, hoc autem in-
nocere, antiquis temporibus multa fusse sacrificia " 23.
pro peccatis instituta, qualia, SS. Patres multa " 24.
perpendunt; quædam in lege naturæ, quibus
veteres illi patres sub illa viventes Deo tributæ.
Adam, Abel, Noe, Abraham, Isaac, Jacob &c. illis
autem alia successere sacrificia, & oblationes in
lege scripsit, ipso dictante Deo disposita, quorun
multus erat numerus peccatis ut in remedium, ita
& in expiationem; si non illud, adit aliud, si "

R. 3. non "

non sit agnus, si vituli, si non de ovis, fiat de turribus, seu columbus, cum autem omnia ex fei ex opere operato non sufficeret, fides praestabat auxilium, in qua spes futuri fundabatur sacrificij a Deo instituendi, & peragendi, cum invictam salutem humanam assumeret naturam, tantum valoris ac meriti, ut in eo, quidquid Dens videt, aut habet, imo quidquid dare posset omnipotens comprehendenter, carnem traheret suam, sanguinem suum, sua metia, nec non suam carnem IX. personam. Tu vero perpende, num ex illis tibi Hac lucrum reportes, salutemque animatum, quod si Dei beneficij, negligas, nihil ultra sperares Deo auctandum, magnitudo aut peragendum, nec ubi quid in tuorum spes rata non amplius remedium peccatorum, si haec tibi iniurias plus vicia proficit, iam non relinquunt pro peccatis hostias.

Gen. 27. 37. Ita. Si haec non sanet medicina, si hoc te pretium non redimat, si isto non emundetur sanguine, si illa non te resusciteret ac vinificer hostiam, non est quod spes aliam, quae plures valeat, quae maiora possit, quae efficacius operetur: in illa namque & cum illa, tibi consignat Deus, quidquid habet, quidquid potest liberalisimus: hincque datis, vere ait: Non plus ultra.

O ter maximè Isaac, quam verè in crucem sublatus, omni pro me profuso sanguine, ipsa quoque vita tua tradita, me interrogans alloqueris: Et tibi post hac fili mihi ultra quid faciam? Non plus ultra. Domine, proinde in tua crucis, ac columnis illius insignibus, apud quām interculis olim columnas illud cum enire distichon: Non plus ultra. Non hac vestris, tunc impulvere, qui tam parum facitis, ut illi verè dicere non possitis: Quid ultra potius facere? Munde eiusque obsequio hoc sub fiduci iussione dicere potestis, carni vestrae pro eius delectis intencione confidate, vestre avare cupiditati fidem facere: Quid ultra potius facere & non feci? At ipsi Deo nequaquam: quia tantum tibi sperares peragendum, ut vix aliquid in eis impendens obsequium. Si D. Paulus, qui tot percurrit itinera, qui tantum in Dei famulatu profeciat, tibi plus ultra remansisse persuaserit, vi ea perspiciens, que sacre poterat, dicat, plura sibi prestata quām praestata remanere, ad quae columnmodo animum visusque protendebat: Quid retro sunt obliuiscens, ad ea quia sunt priora extendens meipsum. &c. Quām foret confutum, & ratione contentaneum, ut faceretis, te ad tam paucos eoque tam angustos passus pro Dei gloria procelluisse, fide secura haec eus insculpito levitus donauisque insignibus. Plus ultra.

Philipp. cap. 3. 13.

§. 12. Sepem circumdedicit. Indicat quae sepe diuina beneficia, & diabolus esse censetur, qui illa septus, offendit Deum.

*E*x predictis sequitur, quod licet, ut paulo superius egimus, per lepem, qua paterfamilias hanc circumdedicit vineam, lex diuina intelligatur; nihilominus & illorum nobis probatur sententia, qui per maceriam beneficia, dora, & misericordias intelligunt, quibus omni ex parte nos Deus coronat ac circumcingit, iuxta præstatum Diuidis modum cum anima sua loquendis: Qui coronat te in misericordia, & miserationibus, & congrue declarat ex colloquio Dei cum diabolo. Adebat Satan coram Deo, cui Dominus. *Vnde venis?* respondet: Circumter. *Iacob et perambulans eam, tamquam domum & possessionem meam: tota enim, & quidquid in ea est, ad me pertinet. An omnia tua sunt?* Nequaquam, inquit Deus, mihi est in terra aliiquid, quod maximè facio, nempe Iob, hic seruus meus, hic mihi in omni paratus obsequium: Numquid considerasti seruum meum Iob, quod non fit ei similis in terra, homo simplex & rectus, & timens Deum, & recedens a male. Rides ista Vomine, quid hoc tanti, quid tibi seruari homo? quemque tantus bonus esse videredisti? Nonne in vallassum, ac dominum eius, uniuersaque substantiam? quoque se vertit, & quibus applicat manum, non nisi oculum illi tua beneficia, quibus cum benignus coronasti, adiecit bona, boves, oves, De camelos affinis, familiam illustrem, seruos & annellas; hic filii occurrunt ante pinu venustioribus, & hoc filiabus circumornatis vt similitudo templi, quae fieri potest, ut te male gratius offendas? tu te pugnet voluntati, in te peccet, qui se gaudet tam excelsa beneficiorum sepe circumulatum? quis credat tam altam transfilat maceriam? Nonne in vallassum eius, ac dominum eius, uniuersaque substantiam per circumsum?

Si naso demonem apprehendas: & adest sedifraga, tibi ipsi idem ille Dominus nomine a liam longè sublimior beneficiorum, donorumq; circumdedit maceriam? Audi tibi hoc imprecentem Prophetam Ezechilem: In delicijs para pectus dei statu, omnis lapis pretiosus, opertumrum, sardius, &c. Te quoque describit ut atbo rem Paradisi quavis alia pulchriorem, aqua circumfusam, & velut emerentissimum Principem, lapidibus, gemmisque pretiosissimis ornatum. Omnis lapis pretiosus opertumrum tuus. Qui fieri non potest.